

Kékfrank Utalvány, a helyi pénz?

Kerekasztal-beszélgetés

Alig egy éve indult útjára az első, magyar helyi pénz, a Kékfrank Utalvány. Nusser Györgyné, Marikával (NGY), a Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet elnök-ügyvezetőjével, Perkovátz Tamással (PT), a HA-MI Összefogunk Korlátolt Felelősségű Európai Szövetkezet elnökével, Kiss Istvánnal (KI), a Sopron és Vidéke Ipartestület alelnökével, valamint Bognár Csabával (BCS), a Full-Sopron Kft. tulajdonosával, ügyvezető igazgatójával beszélgettünk a Kékfrank Utalvány működési mechanizmusáról, a gazdasági környezetre gyakorolt hatásáról.

Kérem, szíveskedjenek bemutatkozni!

NGY Nusser Györgyné, a Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet elnök-ügyvezetője vagyok, 33 éve dolgozom már a Takarékszövetkezetben, ebből 21 éve első számú vezetőként. GYSM második, az ország negyedik legnagyobb, és a legnagyobb, női vezetésű Takarékszövetkezete. 109 fő dolgozik nálunk, és most már van annyi férfi kolléga is, hogy ki tudnánk állítani egy focicsapatot. A mi Takarékunk hozza forgalomba és váltja vissza a Kékfrank utalványt.

PT Perkovátz Tamás vagyok, a HA-MI Összefogunk Európai Szövetkezetnek az elnöke. Faipari mérnök, külkereskedelmi üzemgazdász vagyok. Korábban külkereskedelmi, kereskedelmi vezetőként dolgoztam, jelenleg egy vendéglő tulajdonosa, itt ismerkedtem meg a pénzhelyettesítő eszközökkel, a Cafeteria-utalványokkal. Így jutottam el a Kékfrank Utalványhoz is. Ennek köszönhetem, hogy a kibocsátó szövetkezet vezetője vagyok, illetve annak a cégnek a tulajdonosa, amely a HA-MI Cafeteria Utalványt működteti. Számomra fontos, hogy az egyéni és közérdek szinkronba kerüljön. Az egyéni érdek is akkor fog helyesen érvényesülni, ha a közösségi érdeket is figyeljük. Ami a közösségek és a települések jogi védelmét illeti, ott bizony komoly hiátusok vannak. Úgy gondolom, hogy ezeket meg kell erősíteni. Túl kell jutni azon, hogy a szövetkezet szó hallatán mindenféle pejoratív és negatív dolog jut az emberek eszébe. Pedig ez nem azt jelenti, hogy rossz. Kifejezetten az viszi előre a világot, minél több, összetartó közösség, gazdasági vállalkozás jön létre. Egy hajszálat talán még el lehet szakítani, egy hajfonatot már aligha!

KI Kiss István vagyok, a Sopron és Vidéke Ipartestület alelnöke, és egy magán vállalkozás vezetője, és mint vállalkozó, tag az európai szövetkezetben. Mint alapító tag, és mint ipartestületi, érdekvédelmi képviselő a vállalkozásokat arra biztatjuk, hogy minél többen csatlakozzanak, mert a forgalom növekedése fenntarthatja a vállalkozásukat, javíthatja a megélhetésüket.

BCS Bognár Csaba vagyok, vendéglátóipari technikumi végzettségem van, idegenforgalmi, idegenvezetői vizsgával illetve 11 (!) szakmával rendelkezem, „noch dazu”. 18 éves koromban meghalt édesapám, a testvéreim egyetemre jártak, mindegyiknek három diplomája van, sajnos rám hárult egyfajta apaszerep, amelyre büszke vagyok. Nekem a diploma kimaradt, de talán így is alkottam valamit az életben. Az AVIA nevet 2006-ban kaptuk meg, egyedülként „kézfogásra”, ügyvédi aláírás nélkül, és talán nem érdemtelenül. Az AVIA Magyarország Egyesület alapító tagja vagyok. Az AVIA Szövetkezet Európa szinten működik, és az egyik legnagyobb kúthálózatot tartja fenn. A saját vállalkozásom, egy kft., tagja a szövetkezetnek. A cégünk a 10. legnagyobb forgalmazó az országban, ha a MOL az első, akkor nem is olyan rossz ez a helyezés. Amit szeretnénk, az a kitörés, amely nem csak a helyi közösség, hanem az ország érdeke is. Ezt végre nem felülről vagy kívülről írják elő, itt a helyi, civil közösség fog össze, önként. Összetartó érdekből és különösebb pénz vagy tőke nélkül is nagyok

lehetnek a szövetkezetek, és ettől lesznek kiszámíthatóak. Ideálisak a hazai Takarékszövetkezetek is, mert nem csak finanszíroznak, hanem a nyereséget is itthon forgatják vissza. Sopron pedig mindig is olyan hely volt, ahol az emberek szeretik azt a vidéket, ahol élnek.

Mi a Kékfrank Utalvány lényege?

PT Egy picit távolabbról kezdve, egy végtelen világban élünk, ahol szükség van bizonyos igazodási pontokra. Az egyik oldal azt mondja, hogy sokkal hatékonyabb és ésszerűbb, ha globálisan, egységesen nézzük a világot. Kétségtelenül, ezen az alapon fel lehet építeni egy világot, és kétségtelen előnyei is vannak. De ez a rendszer óhatatlanul azt a kultúrát, amibe mi gyökerezünk, erodálja, szétveri, megszünteti. Mi viszont szeretnénk megőrizni azt a világot, amiben jól érezzük magunkat. Ehhez forrásokra, erős gazdasági háttérre van szükség. A gazdaság azonban csak egy eszköz, amit mi működtetünk, hogy azt a világot, amiben élünk, olyan világgá formáljuk, amilyennek mi szeretnénk. A gazdaság működtetéséhez pedig csereeszközre van szükség, amivel az árut, szolgáltatásokat ki lehet cserélni. A jelenlegi világunk csereeszköze profitot is termel. Ez önmagában nem olyan nagy baj. Én azt állítom, és azt vallom, hogy az a haszon, eredmény, amely a csereeszköz működtetésén keresztül képződik, annak a közösségnek a javát kell szolgálja, aki azt használja. Nem másokét! Ez nem azt jelenti, hogy egyenlően, kvázi szocialista módon kell elosztani, szó sincs róla. Arról van szó, hogy helyben kell tartani a forrásokat!

PT A helyi pénz egy olyan eszköz, amely az ebből fakadó eredményt hatékonyabban benn tudja tartani a rendszerben, mint a másik. Jelenleg nincs elegendő csereeszköz a forgalomban. Ami pedig van, az indokolatlanul megdrágult. Talán nem annyira hiányzik, mint amennyire állítják, de 4-5%-kal biztosan kevesebb ez a csereeszköz. Ez komoly problémát okoz. A hiány elindított egy láncreakciót, így előbb az egyik cserét akasztotta meg, aztán a másikat stb. Így pillanatok alatt eljutunk a körbetartozásokig, az ellehetetlenüléshez. Egy öngerjesztő mechanizmus indult el, és kialakult a mindenki által ismert recesszió. Ezen az állapoton képes a helyi pénz változtatni. Az elvi határ valóban az lenne, hogy meg tudná szüntetni az egészét. Sajnos ebben a világban ez erre nem képes. Én pragmatikusan gondolkodom. Mi nem akarjuk leváltani a magyar forintot! A forint mellett a helyi gazdaság erősítésére szánjuk ezt, komplementerként, kiegészítőként kívánjuk alkalmazni, használni.

Honnan van a Kékfrank Utalvány ötlete?

PT Az utalványok nagy száma, a nem teljeskörű felhasználásuk, valamint a képződő jelentős haszon hívta fel a figyelmet az utalványokban rejlő üzleti lehetőségre. Ennek elengedése, elszalasztása hiba lett volna. A helyi pénz működése hasonló a HA-MI Utalvány működéséhez. Jogi értelemben mindkettő utalvány. Csak a Cafeteria-utalványt egyszeri mozgás után ki kell vonni a forgalomból, ezzel szemben a helyi pénznek nevezett jószág folyamatosan benn maradhat a rendszerben. Több oldalról megvizsgálva, megállapították, hogy ez teljes mértékben megfelel az a hazai jogrendnek. 2008-ban többször konzultáltam erről Varga István úrral, aki jelenleg az MNB FB tagja. Nagy Istvánnal, közgazdással, könyvvizsgálóval, Sopron város főkönyvelőjével, közgazdasági osztályvezetőjével, Pirger Károllyal, egy helyi informatikai cég tulajdonosával, informatikussal, rendszervezővel, hármasban ültünk össze és döntöttük el, hogy létre kell hozni egy olyan gazdasági szervezetet, amely ezt a helyi pénzt ki fogja bocsátani.

PT Fontosnak tartom megjegyezni, hogy amit szabad az Európai Unióban, az Magyarországon is előbb-utóbb elérhető. Ne felejtsük el, kötelező a jogharmonizáció. A mi esetünkben, amit Franciaországban, Németországban, Ausztriában már régóta alkalmaznak,

azt nálunk is be lehet vezetni. A környezetünk, a világ toleranciája, jogi struktúrája ráerősít erre.

Milyen előnyök vagy hátrányok származnak a Kékfrank Utalvány használatából?

PT A hatályos törvények értelmében 100 százalékos fedezettel kell rendelkezni a kibocsátott utalványnak. A törvény nem írja elő, mi legyen ez a fedezet, de mi úgy gondoltuk, hogy a mindenkor hatályos, magyar fizető eszköz a fedezet. Ha Kékfrank Utalvánnyal bonyolítjuk le a cserét, akkor a forintbetétünk a háttérben kamatozni fog. Ha a zsebünkben van a forint és azzal bonyolítjuk le a cserét, akkor nincs kamat. Egyértelműen a kékfranknál az előny. A forintot, mivel kamatozik, adott esetben érdemes kivonni a forgalomból. Mindenkinek származhatnak abból előnyei, ha a forintot kivonjuk a gazdasági körforgásból, elhelyezzük betétbe, alapokba, közben nem gondolunk arra, hogy megakasztjuk a gazdaságot. A pénz felhalmozási funkciója akadályozza a csere vagy forgalmi funkciót. A kékfrank nem kamatozik, kizárólag arra jó, hogy árut, szolgáltatást cseréljünk el vele, így gyorsabban fog mozogni, mint a forint. Tehát a kevesebb is több szereplőt fog összekötni, ez pedig dinamizálni fogja a gazdaságot.

Miért éppen a szövetkezeti formát választották?

PT Úgy gondoljuk, hogy minden hibájával, hátrányával együtt akkor is a legdemokratikusabb formáció, hiszen mindenki a tulajdoni arányától függetlenül egy vokssal rendelkezik. Mi még arra is ügyeltünk, hogy az egy tulajdonos által birtokolható részjegy mennyiségét is korlátoztuk 40-re, hogy elkerüljük, hogy valaki túlsúlyba kerüljön a szövetkezetben.

Miért európai szövetkezet a kibocsátó?

PT Sopron, és a határokon átnyúló, összefüggő járások gazdaságát kívánjuk élénkíteni ezen utalvánnyal az alkalmazásával. Ennek a régióknak a fele Ausztriában található. A szülőföldünk ezen része évszázadokon keresztül kulturális, gazdasági egység volt, oly módon, hogy közben az emberek beszéltek magyarul, németül, horvátul. A történelmi múlt miatt a megjelenés háromnyelvű. A címletek egyik oldalán helyi nobiletasok, a másik oldalon nevezetes építmények találhatóak.

Miért a Takarékoszt bízták meg? Milyen engedélyek szükségesek ilyen tevékenység végzéséhez?

PT A Takarékszövetkezet és az Európai Szövetkezet szövetséges. Az utalványt az európai szövetkezet bocsátotta ki. Elvileg megtehetette volna, hogy ezt saját maga forgalmazza. A pénz és az utalvány között az a különbség, hogy a pénzt a Magyarország területén mindenki köteles elfogadni, illetve senki nem utasíthatja vissza. Ha pénzzel foglalkozom, akkor a PSZÁF engedélyére van szükség. Az utalványt nem kötelező elfogadni. Polgári értelemben bármivel lebonyolíthatom a cserémet, üveggyönggyel, utalvánnyal stb., a jog ezt lehetővé teszi. Az utalványhoz nem kell PSZÁF-engedély. Mivel nem volt illetve nincs erre apparátusunk, úgy gondoltuk, hogy a hasonló elveket valló, hasonló rendszerben működő szervezetet kívánjuk erősíteni. A Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet pedig kiváló partnernek bizonyult, az együttműködésünk által az ő ügyfélköre is növekedhet. A Kékfrank Utalvány fedezetét jelentő forint betét pedig forrás többletet teremt a hitelezéshez. Így a Ha-Mi is speciális kondíciókban részesül.

NGY Gyakorlatilag nem engedélyköteles a tevékenység. Mégis, hogy senkinek ne legyen kétsége, az együttműködési megállapodásunkat megküldtük a PSZÁF-nak és megvártuk, amíg ezt minden szempontból megvizsgálja. Mindaddig nem engedélyköteles ez a tevékenység, amíg zárt körben, tehát a tagok és az elfogadók között tudjuk az utalványt

forgalmazni. Abban a pillanatban, hogy ha a tagok és az elfogadók rendszeréből kikerül ez az utalvány, akkor ez már engedélyköteles lesz. A Rajka és Vidéke Takaréknál és a HA-MI Európai Szövetkezethetnél szigorú nyilvántartást vezetve figyelünk arra, hogy kékfrankot csak a tag igényelheti, ellenben bárki elfogadhatja. Ha valaki meg akar szabadulni a kékfranktól, mert nincs szüksége erre az utalványra, nem tudja elcserélni egy újabb szolgáltatásra, vagy termékre, akkor bejöhethet bármelyik takarékszövetkezeti kirendeltségre, akkor visszaváltjuk neki a rendes fizetőeszköze, forintra. A Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet sorozatos ellenőrzéseken esett át (APEH, PSZÁF, MNB). Bizonyosodott, hogy nincs semmiféle (pénzkezelési, nyilvántartási, adózási stb.) probléma.

Mennyi Kékfrank Utalványra lehet szükség? Milyen kékfrank forgalmat kívánnak elérni?

PT Az európai szövetkezet alaptökéje arra való, hogy az európai szövetkezet alapításával kapcsolatos költségeket fedezze. Az európai szövetkezet a kékfrankos kibocsátója, és költségviselője. Csak annyi kékfrankot enged a forgalomba, amennyire a tagok a forint fedezetet letesznek a Rajka Takaréknál. Nyilvánvalóan tudjuk, mennyi Kékfrank Utalvány van kinn a forgalomban, tudjuk azt, mennyit gyártattunk le, tudjuk mennyi idő alatt pótolható, tudjuk, mennyi van a széfben, a kereslet alapján pedig tapasztalati adatokból lehet arra következtetni, mennyire lehet szükség. Nem kell tudományos elméletre gondolni, ugyanis a Kékfrank Utalványhoz 100 % forint fedezet szükséges. Az egy másik kérdés, hogy Varga István szerint egy utalvánnyal akár tízszeres forgalmat is el lehet érni. Másként, alig 10 %-nyi „cash”-sel akár 100 % forgalmat lehet lebonyolítani. Külföldi tapasztalatok alapján a helyi forgalom 20 százalékát ki lehet váltani helyi pénzzel. Mi is ezt a 20 százaléknyi hányadot kívánjuk kiváltani. Kimutatható, hogy az áruk és a szolgáltatások cseréjének legnagyobb hányada, különösen az élelmiszerek esetében 50 km-es körzeten belül történik.

Reális-e az az elvárás, hogy ha valakinek guruló forintja van, akkor azt egy „kvázi” pénzre fogja lecserélni?

PT Akkor fogja lecserélni, ha érdeke fűződik hozzá, ha a körön belül olcsóbban tud vásárolni, és nagyobb forgalmat tud lebonyolítani.

Milyen költségvonzata van a Kékfrank Utalványnak?

NGY A Pénzjegynyomda készíti a Kékfrank Utalványt, hasonlóan a húszezer forintos bankjegyhez, hologrammal és sok más biztonsági jellel ellátva. Az előállítási költséget a kibocsátó viseli. Az utalvány visszaváltás díja minimális, 0,25 százalék, a hitelkártyák jóval többbe kerülnek. Ami esetleg plusz, hogy nem 6 címletet kell a pénztárban tartani, hanem 12-t, valamint az aprót. Az aprót egyébként mindig forintban számolják el.

A gyakorlatban a kékfrankkal történő fizetés hogyan történik?

PT Nem egészen egy éve kezdtük el a működést, először létre kellett hozni az elfogadó helyek rendszerét, most kb. 450 elfogadó helynél tartunk. A rendszerben az európai szövetkezeti tagok forint fedezet ellenében vásárolhatnak kékfrank utalványt a Rajka Takaréknál. Az elfogadók, az eladáskor elfogadhatják a Kékfrank Utalványt, sőt saját beszerzéseik esetén fizethetnek vele annak, aki ugyancsak elfogadó. Az elfogadók 5-15 % kedvezményt nyújthatnak. A felhasználni nem tudott kékfrankost bármikor visszaváltja a Rajka Takaréknál.

A vételár valamint a nettó és a bruttó érték hogyan viszonyul egymáshoz? A szolgáltatásról milyen bizonylat kerül kiállításra?

NGY A számlák normál módon, a termékek, szolgáltatások „listaáron”, rendes forintban kerülnek kiállításra - nettó értékkel, törvényes ÁFÁ-val, ahogy kell. A Kékfrank Utalványhoz

kapcsolódó fizetési kedvezmény, pénzügyi ráfordításként jelenik meg, amely az ÁFÁ-t nem érinti.

KI Ha 1000 forint az ára az én árumnak, és a vevő Kékfrank Utalvánnyal fizet, akkor én 5 % kedvezményt adok. Az 1000-es címletű Kékfrank Utalványból 50 forintot visszaadok neki. A pénzügyi ráfordításként megjelenő veszteséget, helyesebben áldozatot a helyi forgalom növelése érdekében vállaljuk. A sűrű fillér többet ér, mint a ritka forint!

A Rajka Takaréék forinthitelezése és a Kékfrank Utalvány preferálása között nincs-e ellenérdek?

NGY Nincs, ne válasszuk szét a dolgokat. A kettő inkább erősíti egymást, mert azok a vállalkozók, akik a Kékfrank Utalványt elfogadják, azok hozzánk hozzák a forgalmukat. A nagyobb forint fedezet növeli kihelyezési lehetőségeinket, így nagyobb bevételre tehetünk szert. Miután a forgalom csak egy része várható Kékfrank Utalványban, ezért a két forgalom nem fogja egymást zavarni.

Mit lehet kezdeni a Kékfrank Utalvánnyal?

BCS A fogyasztónak, aki a szövetkezet tagja, ingyen felajánlottunk egy un. Törzsvásárlói kártyát. Az emberek érzik ennek a jelentőségét, és visszatérnek, és nálunk vásárolnak. Erre kedvezményt kapnak, ebben megbíznak. A tankoláskor nyilván Kékfrank Utalvánnyal fizetnek (nincs előírva, hogy csak azzal fizethetnek). Mi ezt, egymás között használjuk fel, amely a helyi közös érdeket és nem a multinak az érdekét szolgálja. A nagykernel a shop árut ezzel vásárolok meg. Igaz, nemzetközi szinten ezzel nem tudok olajt vásárolni. Jelenleg a 20 %-t szeretnénk megcélolni, ebbe a 20 %-ba az egyéb termékek beleférnek. Egyelőre nem okoz gondot a Kékfrank Utalvány elköltése. Ha több lenne, becserélném forintra.

Önkormányzat elfogadja-e?

PT Ez a jövő zenéje. A közelmúltban jártam pl. Veszprémben (Kinizsi Bank), Kecskeméten (Fókusz Takaréék), Székesfehérváron (Alba Takaréék?) stb., akik mellénk álltak, és akik leghamarabb követhetik példánkat, a helyi pénz bevezetését. A Takaréékok azok, akik leghamarabb észrevették, felismerték ennek a lényegét, lehetőségét.

KI Ami a legfontosabb, hogy minél több szervezet, akár önkormányzat is, aki a helyi közösséget preferálja, felismerje az ebben rejlő lehetőségeket. Gondoljunk csak pl. a sibirletre. A heti jegy 280 EUR, az éves bérlet a helyieknek meg 320 EUR. Ez gyakorlatilag ugyanaz, csak másként hívják. Az eredmény a helyieket erősíti.

Kinek a feladata megértetni, elfogadtatni a helyi pénzt?

KI A helyi pénz szellemiségét osztom, nem én vagyok a kitalálója, de az előnyét élvezem. Egy újdonságot mindig meg kell magyarázni, el kell fogadtatni. Részt vettem az alapításban, nekem az a fontos, hogy a közösség tagja legyek, a többiek is lássák, hogy ott vagyok, 5 százalék kedvezményt adok, ha valaki Kékfrank Utalvánnyal fizet. Kétségtelenül mindannyiunk érdeke, de a vezetés feladata a megfelelő marketing kialakítása. Minél szélesebb körben fogadják el, annál nagyobb jelentősége lesz.

Van arról adata, hogy a forgalom az elmúlt időszakban hogyan alakult?

BCS Az elmúlt hónapokban egyre erősödött a Kékfrank Utalvány forgalom, havonta millió nagyságrendű szinten van. A kedvezményt mindig valamihez kötni kell, hogy ellenőrizhető legyen, hogy az APEH (NAV!) ne tudjon belekötni. A kedvezményt törzsvásárlóknak adjuk. Minden kártyáról, felhasználásról a számítógép adatokat gyűjt. A kedvezmény forintban jelenik meg. Ha, ma, mondjuk 650 ezer Kékfrank Utalványunk van, akkor úgy gondolom,

hogya ha nem is az egésze, de a jelentős része többlet bevételnek fogható fel. És nem valószínű, hogy ezt el akarnák lopni. A pénzt, amit a legutóbbi rablásnál elvittek, elfelejthetjük... Úgy gondolom, a Kékfrank Utalványnak számos előnye van, a globalizmus, és a pénz uralma sokkal veszélyesebb, mint a helyi utalványrendszer kialakítása, működtetése. A globalizmus zászlaja alatt „lemondtuk” gyárainkról, feldolgozó iparunkról, a kicsi vállalkozásunkról, gyakorlatilag elvették, elvitték a pénzünket és a megélhetésünket. Nálunk pénzhiány keletkezett, ezt nem szabad megengedni, nem szabad átengedni a megélhetésünket. Vissza kell hozni az európai termelést!

PT A HA-MI Cafetéria Utalvány 2007 áprilisában indult el. Csak 40 darab elfogadó hely volt. Az év végéig már 8,5 M forint értékben bocsátottam ki Cafetéria Utalványt. Jelenleg kb. 4500 elfogadóhelyem van. Jó, nem 40 ezer, mint a SODEXHO-nak vagy a többi nagyobbaknak, de már több tízmillió forint havi kibocsátásom van. Úgy látom, hogy a Kékfrank Utalványnál időarányos a fejlődünk májustól decemberig.

Lesz-e kékfrank hitel?

PT Még ebben az évben szeretnénk elindítani a hitel konstrukciót is, amely további előnnyel jár. Több csereeszköz nem lesz a forgalomban. Ha valakinek forrásra lesz szüksége, felveszi a forinthitelt. A formáság vagy alakítás olyan, mint mások. Tegyük fel, hogy a THM 12 százalék. Az illető azonban nem viszi el a forintot, hanem ua. pénzintézetnél leköti, és cserébe kékfrankot vesz fel. Amíg a kékfrank benn van a forgalomban, addig a reálkamat a hitelkamat és a jegybank alapkamat különbözete, azaz 12%-6%. Ha a különbség Svájcban, az ottani viszonyok között számít, akkor ez idehaza is számítani fog. Nem úgy hozzuk forgalomba a pénzt, hogy saját magunk teremtjük, hanem a forinton keresztül, csak nem a forintot fogjuk használni, hanem a kékfrankot.

Mikor lesz ebből e-pénz?

PT Még nem tartunk ott, hogy elektronikus formában utalni tudjuk a számlapénzt, ez a holnap feladata. A Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet ezt is meg tudja oldani. A vállalkozókat megkérdeztük, úgy tűnik, nem okozna gondot, hogy ha átmenetileg papíron kellene beadni az átutalást. A NetBankos változat a holnaputáni lehetőség. Ezt valóban még ki kell alakítani.

NGY Azon dolgozunk, hogy a kettő egyszerre, vagy majdnem egyszerre jöjjön létre. Arra van ajánlatunk, amely papíralapú átutalásra vonatkozik. Gyakorlatilag karnyújtásra van az elektronikus átutalás lehetősége is. Természetesen a fejlesztés sem zökkenőmentes, az Elektra egyébként is módosul, elképzelhető, hogy a további módosításért majd külön fizetnünk kell. Én azt javasoltam, induljunk el, illetve folytassuk a számlapénzzel, a fizikai átutalással, majd a netbankos rendszert is fokozatosan kialakítjuk. Nem feledve, hogy ez a pénz nem kerülhet bankon kívülre!

KI Mindent meg kell tennünk, hogy ez sikertörténet legyen, nagy a reputációja. Az majd az adott közösségen múlik, hogy a helyi pénz mennyire erősíti a gazdaságot. Ha jó csapat foglalkozik vele, megfelelő a vonzása, akkor a siker borítékolható. Minél több a kedvezmény, és minél többen fogadják el, annál nagyobb forgalom generálódhat.

Milyen visszajelzések vannak?

NGY Rengeteg telefont kaptam, miért van erre a Rajkai Takaréknak szüksége? Mi a helyi vállalkozókból a helyi lakosokból élünk! Nekünk az a lényeg, hogy itt legyen sokkal nagyobb a forgalom, és a pénzhiány ne akadályozza ezt. Sopronban egy nyíregyházi vállalkozónak csak a forint jó, a helyinek pedig jobb a Kékfrank Utalvány, tehát a helyi beszállítót /

szolgáltatót kell választani. Én a 19. (!) részközgyűlést tartottam tegnap, és még kettő lesz Mindenki kérte, mondjam el a Kékfrank Utalvány lényegét. Szinte kivétel nélkül megértették, és elfogadták.

Mennyiben képez korlátot a Rábaközi Tallér? Hol a határ?

PT A helyi pénz, egyfajta reflex, válasz a világ impulzusaira, a globalizmusra. Minden közösség megfogalmazza saját elképzeléseit, saját identitását. Ezen gondolat folyamányaként jött létre a Rábaközi Tallér is. A két terület szorosan összefügg. Ők ezt most szeretnék kipróbálni, jogi értelemben ez is utalvány lesz, hasonlóan fog kinézni. Ezt is a HA-MI bocsátja, ki, ezt is a Rajka Takarékszövetkezet kezeli, forgalmazza, hiszen neki van erre infrastruktúrája és kölcsönösen elfogadjuk egy az egyben. Természetesen ennek is vannak költségei, amelyet viselni kell. Ha akarják, akkor nem lehet akadálya ennek sem. Ez egy kísérlet, ilyen még nem volt.

NGY Ha több helyi pénz kibocsátója is a HA-MI lenne, akkor még többen kötődhetnek hozzánk, ugyanis ezek fedezetét is nálunk helyezik el. Szó van a Mosoni Koronáról is. Ha a helyi érdek úgy kívánja, akkor tegyék, akkor legyen külön helyi pénz. Mégis, a sok helyi pénz zavarhatja, korlátozhatja egymást, ha nincs olcsó átjárhatóság. Valószínűsíthető, hogy egy nagyobb terület inkább lehet kvázi önálló, így a saját gazdaság erősítése nagyobb régióban jobban működhet. A lényeg azonban az elfogadók számára, nem utolsó sorban minőségében lehet. Nem mindegy, hogy az önkormányzatok, intézmények, „urambocsá” az adóhivatal elfogadják-e. (Pl. Torontóban adót is lehet fizetni a helyi pénzzel.) A Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet azt vállalja, mivel a résztvevők mindegyike ad kedvezményt, hogy aki a Takaréknál vezeti a számláját, és a kékfrank számlát, annak a számlavezetési díjaiból és az egyszeri jutalékokból 25 százalék engedményt ad. Ez a Kékfrank Utalvány Kondíció! A Kékfrank Utalvány fedezetét ki tudjuk helyezni, eddig ez nem is volt jelentős összeg, de ennél lényegesen nagyobb összeg felelős kihelyezése sem okozna gondot.

Van inflálódás?

PT Többféle módszer létezik arra, hogy nem kerüljön felhalmozásra. Az egyik ilyen módszer, amit pl. Ausztriában alkalmaztak, hogy rendszeresen leértékelték. Ezért mindenkinek az volt az érdeke, hogy lehetőség szerint minél gyorsabban megszabaduljanak tőle, azaz minél többször csereeszközként funkcionáljon. Nálunk nincs leértékelés! A gazdag Svájcban két (!) hivatalos valutája van, a CHF, és a WIR (helyi pénz), és nem dől össze a svájci gazdaság, minden nagyobb városban elérhető a WIR, önálló bankja, hálózata van. Ha a CHF, a világ egyik legstabilabb valutája mellett van létjogosultsága egy helyi pénznek, akkor nincs min csodálkozni. Minden túlzás nélkül, miért ne lehetne, hogy a HUF (Hungarian Forint) mellé odakerülne a HUK (Hungarian Kékfrank) is?! Ma ezen, mindenki mosolyog, joggal. De rajtunk múlik! Holnap, ki tudja?!

Nem fél attól, hogy hamisítják?

BCS Nem kell ettől tartani, pénzként kezeljük az utalványt, igyekeztünk biztonságosan kialakítani a rendszert. Az AVIA közösségbe sem léphet be bárki, ahogy a szövetségbe sem. Megvizsgáljuk! Ezért sem mindegy, milyen bankkal vagyunk kapcsolatban, ki a vezetője, kik a tagok stb. Kell egy szűrő! Nem gondolom, hogy a hamisítás szándéka erősebb lenne az utalvány esetében. Ha ez bekövetkezne, akkor már elértük a célunkat. Az utalványnak nevelő hatása van, többről van szó, mint egy egyszerű fizetőeszközzel vagy csereeszközzel. Remélhetőleg lesznek követőink, ez az ország érdeke.

Így utólag, visszagondolva, azért ez nem kis „hadított” volt?!

NGY Amikor PT három kollégájával nálam megjelent, akkor azt gondoltam valamilyen hitelre lehet szükségük. Amikor elmondták, miről van szó, meglepődtem, annyira idegen volt. Elkezdtem utána olvasni, és magam is rácsodálkoztam, hogy milyen sok helyen vezették be. A végén sikerült összerakni, hogy az a 3-4-5 szereplő, aki ebben részt vesz, annak milyen előnye származhat. Utóbb kiderült, az eszmei szerző több Takarékot is megkeresett, de csak én bólintottam. Egyetlen visszásságot találtak a dologban, hogy Sopronban Rajkai Takarékként szerepelünk, de hamarosan ezen is túltették magukat, minthogy mi nem akartunk nevet változtatni. (A Sopronbank, ugyan nem Takaréék, de azóta is bánja a dolgot, és szerencsére a HA-MI hűséges!) Akkor még nem volt tisztázott, hogy a kibocsátónak milyen gazdálkodási formája lesz. Ez az első európai szövetkezet Magyarországon, és a Takaréék jogásza közreműködött a létrehozásában. Kétségtelenül elég sokat foglalkoztunk azzal, hogyan lehet ezt összerakni, felépíteni, majd elindítani a cégbírósi eljárást. Abban is a segítségükre voltunk, hogyan kell küldöttgyűlést, közgyűlést vagy alakuló ülést tartani. Ezek mind a Nyugat-Magyarországi Egyetem épületében, az ottani közgazdászok segítségével jött létre.

Hogyan tovább?

NGY A HA-MI megkapja a mindenkori jegybanki alapkamatot, és a váltás 0,25 %-os díját, amely a szövetkezet tagjai között kerül felosztásra. Akár osztalékokat is fizethetnének, de most nem lesz kivéve az eredmény. Nekünk programot nem kellett vásárolnunk hozzá, az utalványokat nyomtatványként tartjuk nyilván. A forint fedezet számlára kerül. Ami most fejtörést okoz, az a kézfrank számlapénz megjelenítése. A szoftver ajánlat már megvan, de nem szakaszonként lépegetnénk, hanem inkább egy nagyobb, azaz mindjárt a Netbank-os változatot szeretnénk kialakítani. Most kezdtük el a Netbankon, azaz az IEB-n (Internet Electronic Banking-on) keresztüli deviza átutalásokat. Ezután indítanánk a kézfrank utalási lehetőségét, az euro mellé csak be kellene illeszteni, hogy kézfrank. Ami csak belső körben marad, külső klíring körbe nem kerülhet. Én úgy gondolom, jó úton haladunk.

NGY Van további két ötletünk, amit most nem merünk bevezetni, ugyanis az ellenőrök tavaly szinte nem engedtek dolgozni, annyian voltak... Talán idén már megnyugodnak, hogy minden rendben folyik, így jövőre kijöhetünk az újabb ötletekkel. Azzal persze mi is tisztában vagyunk, ha nem mi csináljuk meg, akkor megcsinálja más. A világ halad nélkülünk is. Ha ügyesek vagyunk, akkor felülhetünk mi is az áramlatokra. Ha nem akarjuk, az is egy megoldás, de az áramlat megy tovább nélkülünk, ha akarjuk, ha nem.

Csépány György

Megjegyzés: A lapzártakor országos napilap oldalán, valamint az internetes honlapokon az MNB szakértői, egyetemi közgazdászok és mások pro és kontra, érveket sorakoztattak fel a Kézfrank Utalvány kapcsán. Megítélésünk szerint a cikkünk segíti tisztázni a felvetett kérdések egy részét és talán eloszlatja a kételkedők aggodalmait. A kérdések másik részét pedig meg kell vizsgálni, hogy van-e túlzott kockázat. Egyet nem lehet, lesöpörni az asztalról! (A szerk.)